

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: +420 210 310 584
E-mail: jiri.vinopal@soc.cas.cz

Pivo v české společnosti v roce 2013

Technické parametry výzkumu

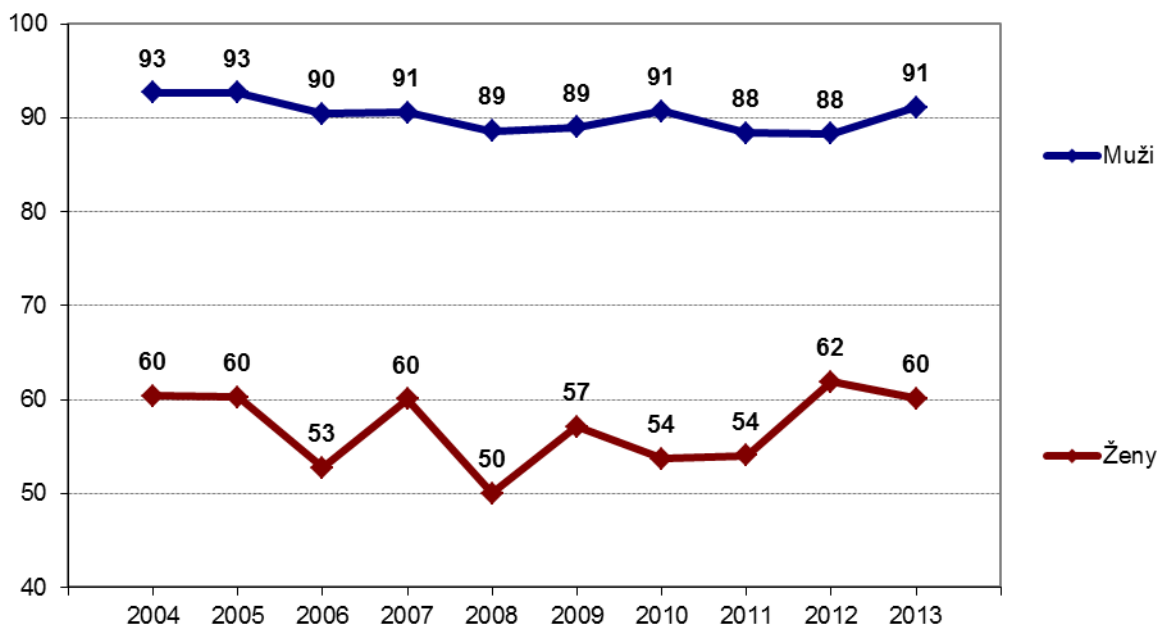
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v13-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Dílčí projekt:</i>	<i>Pivo v české společnosti</i>
<i>Autor projektu:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>9. – 16. 9. 2013</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1029</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>245</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.96a, OR.188, OR.89, OR.93</i>
<i>Počet respondentů od 18 let:</i>	<i>990</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>20. listopad 2013</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>

V září 2013 CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., opět položilo respondentům vybrané otázky s tematikou piva, které jsou součástí výzkumného projektu Pivo v české společnosti probíhajícího od roku 2004. Tato zpráva přináší základní údaje o podílu konzumentů piva mezi dospělými obyvateli České republiky a o množství a frekvenci, s jakou pivo pijí. Vedle toho jsou shrnuty některé další aspekty konzumace, jako například zda lidé pijí pivo častěji ve společnosti nebo o samotě, doma nebo v restauraci a zda pijí častěji pivo lahvové nebo točené. Zpráva se věnuje také vývoji vnímání piva nealkoholického. Analýzy jsou prováděny na souboru respondentů starších 18 let a v některých sledovaných oblastech mapují trendy od roku 2004.

1. Konzumace piva¹

Podíl lidí, kteří alespoň někdy pijí pivo, se v České republice dlouhodobě výrazně nemění. Podobně jako v předešlých letech dosahuje v letošním šetření hodnoty v blízkosti 90% hranice u mužů, mezi ženami se v roce 2013 k alespoň občasnému pití piva přihlásilo 60 %.

Graf 1. Podíly konzumentů piva mezi muži a ženami

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2004, 09/2005, 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2012, 09/2013.

Letošní údaje tak opět po čtyřech letech mírně vybočují z velmi pozvolného, nicméně dlouhodobě pozorovatelného trendu ubývání konzumentů piva mezi muži. Příčinou této změny v letošním roce je výrazný meziroční nárůst podílu konzumentů v nejmladší skupině mužů, tj. mezi 18 a 29 lety (z 86 na 93 %). V tuto chvíli bohužel nelze říci, zda byl tento nárůst způsoben chybou měření, náhodným výkyvem nebo naznačuje hlubší změnu vztahu této skupiny respondentů k pivu. Pro srovnání, v loňském roce se podobné navýšení objevilo ve skupině respondentů ve věku 30-44 let (z 84 na 89 %), přičemž i letos se podíl konzumentů v této věkové skupině udržel na podobné hladině (90 %). Mezi ženami lze nadále sledovat trend zvyšujícího se podílu těch, které pivo alespoň někdy pijí, zejména ve věkové skupině 30-44 let.

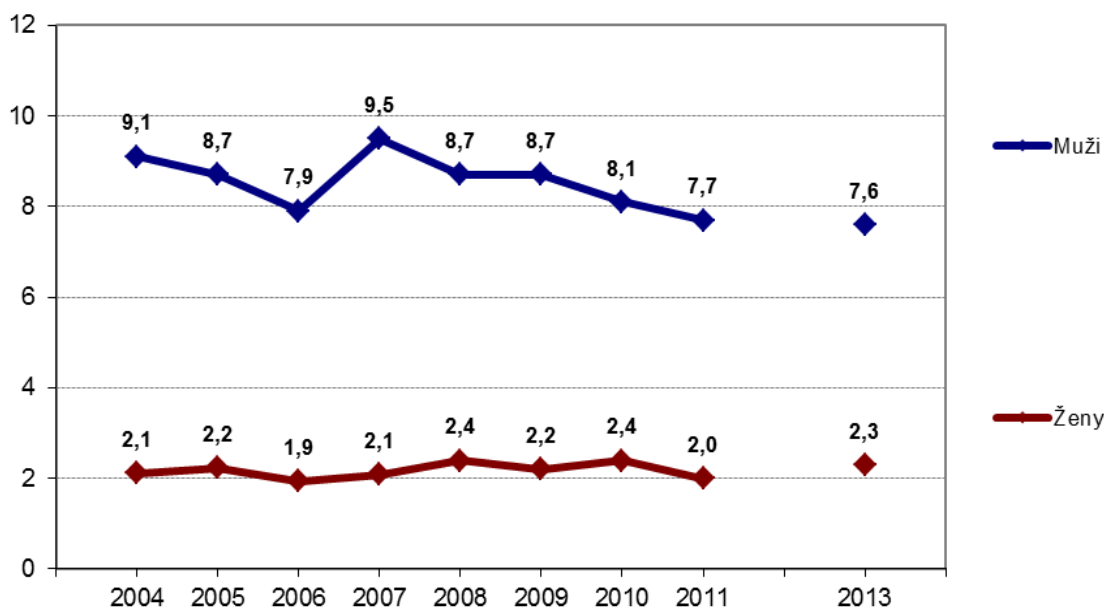
I přes tyto dílčí změny ovšem stále můžeme na základě dlouhodobého sledování výsledků označit pivo za univerzální nápoj, který přinejmenším čas od času pijí téměř všichni čeští muži a minimálně polovina českých žen. O poměrně univerzálních vzorcích konzumace piva svědčí tradičně také skutečnost, že podíly mužů a žen pijících alespoň někdy pivo se z hlediska různého věku, vzdělání nebo příjmu nijak významně neliší a rozdíly mezi nimi se objevují pouze v řádu jednotek procent (kupříkladu ve všech příjmových skupinách mužů se podíl konzumentů piva nachází v rozmezí 89 % až 95 %).

¹ Znění otázky: OR.94 „Pijete někdy pivo? (Ano – ne)“

2. Množství konzumovaného piva²

Vedle toho, zda člověk pivo vůbec někdy pije, je dalším významným ukazatelem spotřebních vzorců také objem konzumace. Ten má smysl analyzovat u těch, kteří pivo pijí alespoň někdy, což bylo v našem případě sledováno prostřednictvím dotazu na průměrný počet půllitrů za týden.³ Otázka byla položena opětovně po dvou letech, přičemž letošní výsledky potvrzují trend snižování průměrné spotřeby u mužů, který je patrný přinejmenším od roku 2008, a naopak neměnný stav s náznakem mírného růstu od téhož roku u žen. Konkrétně tedy v roce 2013 deklarují muži v průměru sedm a půl půllitrů piva vypitých během jednoho týdne, ženy pak o něco málo více než dva půllitry.

Graf 2. Průměrné množství piva konzumovaného týdně muži a ženami (v půllitrech)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2004, 09/2005, 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2013.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2013 = 746). V roce 2012 nebyla otázka položena.

Za poklesem množství spotřeby piva muži lze po delším časovém období sledování odpovědí na tuto otázku již vcelku spolehlivě nalézt především mladší střední věkovou kategorii, tj. muže mezi 30 a 44 lety, v letošním roce pak jednorázově poklesla deklarovaná spotřeba mužů i ve věkové skupině 45 – 59 let. Z hlediska sociodemografických charakteristik pak další systematické trendy pozorovat nelze; zřejmé ovšem je, že na snižování celkové průměrné spotřeby těch, kdo pijí pivo alespoň někdy, má zásluhu zejména ta skupina mužů, která pije piva nejvíce ze všech, tj. více než 14 půllitrů za týden. Tato skupina se od roku 2004 zmenšila z původních 20 % na současný 13% podíl na všech konzumentech piva, podobně ubylo i těch, kteří pijí 8 – 14 piv týdně. V průběhu dosavadních 10 let trvání výzkumu muži postupně snižují

² Znění otázky: OR.95 „Jaké množství piva přibližně vypijete za týden? Kdybyste to přepočítal na půllitry, kolik by to tak průměrně bylo?“

³ V takto koncipované analýze nejde o odhad průměrné spotřeby populace, nýbrž o sledování trendu v množství a způsobech konzumace piva těch, kteří jej alespoň někdy pijí.

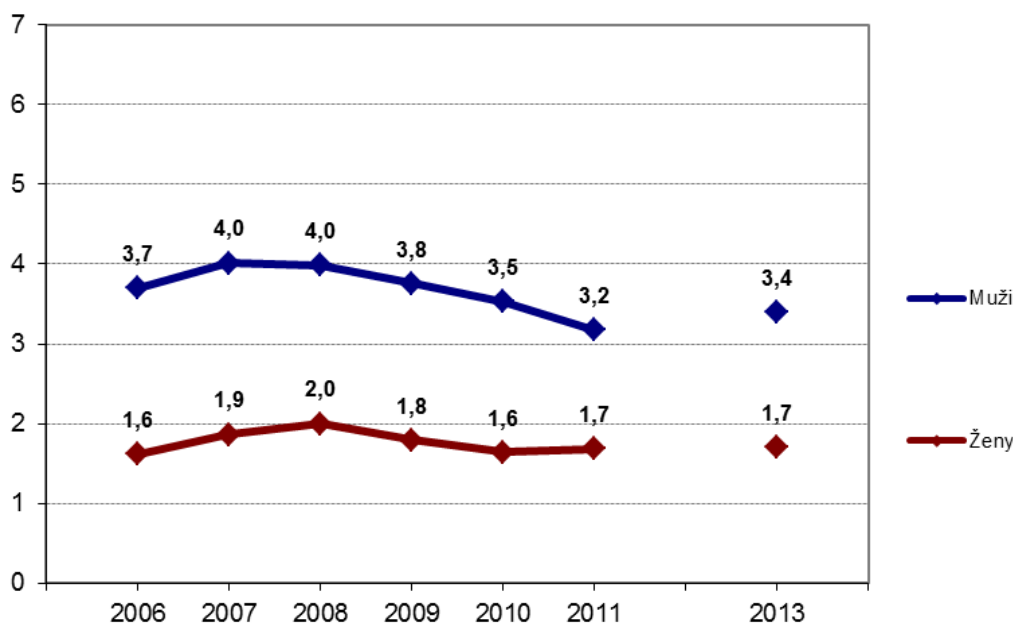
průměrnou spotřebu a narůstá tak podíl skupiny, která pije 3 – 7 piv týdně (z 33 % v roce 2004 na 43 % v roce 2013). Situace se tedy vyvíjí směrem ke střídmějším vzorcům konzumace piva.

Podobně jako v posledních letech i nadále platí, že menší průměrnou spotřebu než ostatní muži deklarují stabilně ti s vysokoškolským vzděláním (cca 6 půllitrů, oproti cca 8 půllitrům v průměru týdně u ostatních vzdělanostních skupin). U žen, které pijí pivo, rozdíly podobného rázu vysledovat nelze.

3. Frekvence konzumace piva⁴

Frekvence konzumace je ukazatel, který napovídá, zda je nápoj běžným nebo spíše svátečním pitím. Její vývoj v předchozích letech naznačoval u mužů klesající počet dní v týdnu, kdy se nějakého piva napijí; po loňském vynechání otázky však podle letošních výsledků vývoj tímto směrem dále nepokračuje. Pro rok 2013 tedy platí, že průměrný počet dnů v týdnu, kdy si konzumenti dají pivo, se pohybuje nad hranicí tří dnů u mužů a pod hranicí dvou dnů u žen; a také, že minimálně dvakrát týdně se pivo napije 81 % mužů a 41 % žen (z těch, kteří pivo vůbec pijí).

Graf 3. Frekvence konzumace piva u mužů a žen (udává průměrný počet dnů v týdnu, kdy si dají pivo)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2011.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2013 = 746). V roce 2012 nebyla otázka položena.

Nadále platí, že sociodemografické skupiny se od sebe ve frekvenci pití piva nijak významně neodlišují (kromě uvedených rozdílů mezi muži a ženami) a že v dlouhodobém horizontu ubývá zejména těch, kdo pivo konzumují nejčastěji: od roku 2007 se systematicky zmenšuje skupina mužů, kteří pijí pivo každý den (z 26 % v roce 2007 na 17 % v roce 2013), a naopak se zvětšuje skupina mužů, kteří si pivo dávají dvakrát nebo

⁴ Znění otázky: OR.96 „Jak často běžně pivo pijete? Teď nezáleží na množství, zajímá nás, v kolika dnech v týdnu průměrně se nějakého piva napijete.“

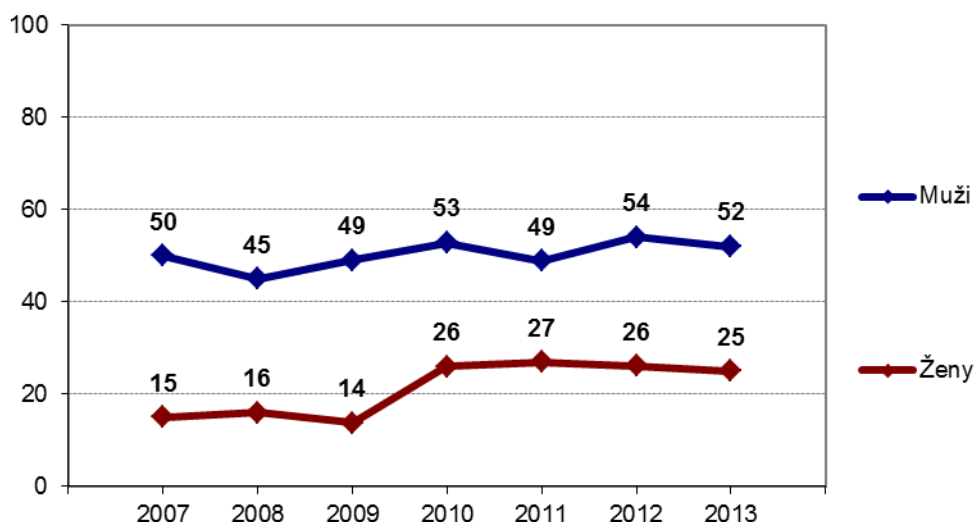
třikrát za týden (z 33 % v roce 2007 na 43 % v roce letošním). I tento dlouhodobě sledovaný ukazatel tedy naznačuje vývoj směrem ke střídmejším vzorcům konzumace piva.

4. Nealkoholické pivo jako náhrada piva běžného⁵

Pravidelně od roku 2007 je zjišťováno, do jaké míry nealkoholické pivo je, či není pro obyvatele České republiky samozřejmou náhradou piva běžného. Dotaz konkrétně zjišťoval, zda by respondent preferoval nealkoholické pivo, anebo jiný nealkoholický nápoj v situaci, kdy si např. kvůli řízení automobilu nemůže dopřát běžné pivo.

Také letošní výsledky ukazují, že i přes jeho objektivně rostoucí spotřebu se v průběhu posledních pěti let vnímání nealkoholického piva nijak dramaticky neproměnilo; a stále tedy platí, že pro české obyvatele samozřejmou náhradou piva běžného není. V situaci, kdy si normální pivo dát nemůže, automaticky zvolí pivo nealkoholické přibližně polovina mužů (52 %), mezi ženami by tak podle svých slov v roce 2013 učinilo 25 %. Ostatní si namísto nealko piva dají raději jiný nealkoholický nápoj, přičemž podíl těchto lidí je vcelku pochopitelně vyšší zejména mezi méně pravidelnými konzumenty piva.

Graf 4. Nealkoholické pivo jako náhrada piva běžného (součet podílů odpovědí „rozhodně...“ a „spíše nealkoholické pivo“)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2012, 09/2013.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2013 = 746).

Díky dlouhodobému pokládání této otázky již lze v tuto chvíli říci, že nealkoholické pivo jako náhrada běžného pozvolna posiluje ve skupině nejmladších mužů (18 – 29 let) a mezi ženami pak nejrychleji u těch, které pijí piva nejvíce (tj. dvě a více piv týdně).

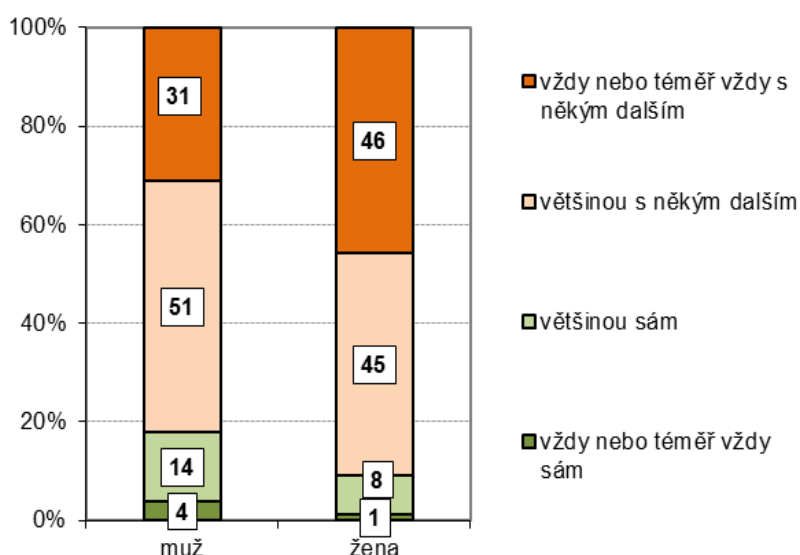
⁵ Znění otázky: OR.188 „Představte si situaci, ve které byste si za normálních okolností dal pivo. Tentokrát si ho ale dát nemůžete, například protože řídíte. Dáte si tedy raději nealkoholické pivo, anebo nějaký jiný nealkoholický nápoj? (Rozhodně nealkoholické pivo, spíše nealkoholické pivo, spíše nějaký jiný nealkoholický nápoj, rozhodně nějaký jiný nealkoholický nápoj.)“

5. Vybrané vzorce konzumace: s kým, kde a jaké pivo

Do letošního průzkumu bylo poprvé zařazeno také několik rozšiřujících otázek na další okolnosti konzumace piva českými obyvateli. Jednalo se například o to, zda lidé pijí pivo častěji sami nebo ve společnosti, doma v soukromí nebo v restauračním zařízení a také zda pijí spíše pivo lahvové nebo čepované.

Jak ukazují výsledky, pivo má v české společnosti atribut společenského nápoje, což odpovídá poznatkům některých dřívějších výzkumů. Naprostá většina lidí pije pivo většinou nebo dokonce pokaždé s někým dalším, tj. ve společnosti. Být u pití piva sám je vlastní pouze přibližně pětině českých konzumentů a desetině konzumentek. Vcelku pochopitelně se v tomto ohledu dá vysledovat, že do soukromí domácnosti a tudíž také k variantě pití o samotě mimo společnost se konzumenti a konzumentky uchylují především se vzrůstajícím věkem.

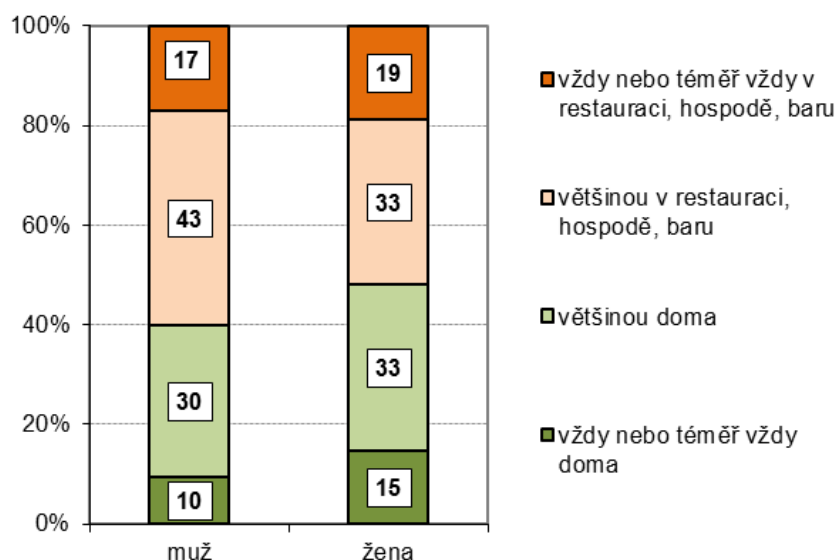
Graf 5. Pije pivo sám nebo ve společnosti?⁶

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 746 respondentů, kteří někdy pijí pivo, osobní rozhovor.

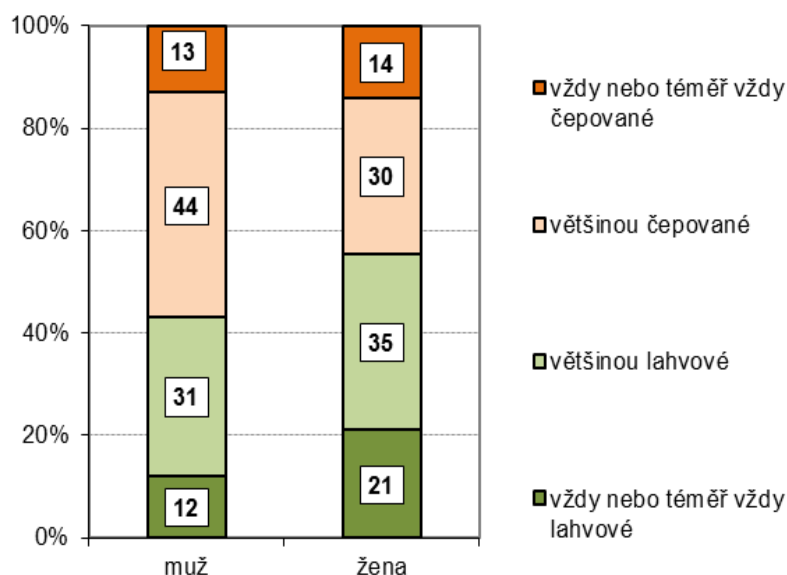
Pití piva ve společnosti ovšem automaticky neznamená, že se jeho konzumace se stejnou dominancí odehrává ve společenských restauračních zařízeních. Mezi muži sice převažuje varianta, že pivo pijí většinou nebo vždy v restauraci, hospodě, baru atp., nicméně takových, kteří je pijí převážně doma, je i tak 40 %. Mezi ženami pak jsou tyto dvě skupiny téměř vyrovnané.

⁶ Znění otázky: OR.264 „Pijete pivo častěji sám, anebo ve společnosti s dalším člověkem či více lidmi? Vždy nebo téměř vždy sám, většinou sám, většinou s někým dalším, vždy nebo téměř vždy s někým dalším.“

Graf 6. Pije pivo doma nebo v restauraci?⁷

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 746 respondentů, kteří někdy pijí pivo, osobní rozhovor.

Výše zmíněnému výsledku koneckonců také velmi přesně odpovídá zjištění, že mírná převaha mužů pije většinou nebo vždy pivo čepované (57% ku 43 %, kteří pijí většinou nebo vždy lahvé) a že mezi ženami jsou tyto dvě skupiny opět vyrovnané.

Graf 7. Pije lahvé nebo čepované?⁸

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 746 respondentů, kteří někdy pijí pivo, osobní rozhovor.

⁷ Znění otázky: OR.265 „Pijete pivo častěji doma, anebo v restauraci, v hospodě, baru atp.? Vždy nebo téměř vždy doma, většinou doma, většinou v restauraci, hospodě, baru atp., vždy nebo téměř vždy v restauraci, hospodě, baru atp.“

⁸ Znění otázky: OR.266 „Pijete častěji pivo lahvé, anebo točené? Vždy nebo téměř vždy lahvé, většinou lahvé, většinou točené, vždy nebo téměř vždy točené.“

Na základě těchto tří otázek lze závěrem konstatovat, že pivo v české společnosti patří víceméně stejnou měrou jak do veřejných restauračních zařízení, tak do soukromí domovů obyvatel, čemuž také odpovídá proporce konzumace čepovaného a lahvého piva. Nicméně v jasně převažující míře si v obou prostředích zachovává společenský charakter a i doma je většinou nebo vždy konzumováno ve společnosti dalších lidí.